

Lausunto Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaluonnoksesta

Maakuntahallitus 24.01.2022 § 11
8/15.02.00/2022

Valmistelija

ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo, p. 040 7249618, sp. etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Maakuntaliitto päättää antaa Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaluonnoksesta liitteen mukaisen lausunnon.

Päätös

Maakuntajohtaja täydensi päätösesitystä keskustelun jälkeen esittämällä lisättäväksi toiseksiviimeiseen kappaleeseen lauseen: "Ohjelman taloudellisten vaikutusten arvio tulee perustua tutkittuun tietoon".

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo oli läsnä kokousasian kohdalla esittelemässä asiaa.

Selostus

Lausuntoa pyytää ympäristöministeriö. Lausunto annetaan lausuntopalvelu.fi vastaamalla annettuihin kysymyksiin.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman laatimisesta on säädetty ilmastolaissa ja siitä vastaa ympäristöministeriö. Suunnitelma on laadittava kerran vaalikaudessa ja se annetaan selontekona eduskuntaan. Ilmastolaki määrittelee Suomen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän, johon tämä suunnitelma kuuluu keskeisenä osana. Suunnitelman lähtökohtia ovat EU:n ja hallitusohjelman ilmastolinjaukset.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tehtävänä on määritellä niin kutsutun taakanjakosektorin ilmastopoliittiset toimet ja tavoitteet keskipitkällä aikavälillä. Tässä suunnitelmassa tarkastellaan sekä taakanjakosektorin vuodelle 2030 asetetun päästövähennystavoitteen saavuttamista, että taakanjakosektorilla tarvittavia päästövähennystoimia vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. Taakanjakosektoriin kuuluvat keskeisesti mm. liikenteen, rakennusten erillislämmityksen, maatalouden, jätehuollon, työkoneiden ja F-kaasujen päästöt sekä päästökaupan ulkopuolisen teollisuuden ja muun energiankäytön päästöt.

Komission ehdotuksen mukaan Suomen kasvihuonekaasujen päästövähennystavoite taakanjakosektorille vuodelle 2030 on 50 prosenttia verrattuna vuoden 2005 tasoon, ja hallitusohjelmassa tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Nykyiset toimet eivät riitä tavoitteiden saavuttamiseen. Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa arvioidaan, millä toimilla ero saadaan kurottua umpeen, ja miten päästöt vähenevät taakanjakosektorin osalta niin, että hiilineutraaliustavoite on mahdollista saavuttaa.

Suunnitelmaa on valmisteltu rinnakkain työ- ja elinkeinoministeriössä laadittavan pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian kanssa. Suunnitelmassa tarkastellaan myös poikkileikkaavia teemoja, kuten alueellisen ilmastotyön ja kulutuksen merkitystä. Suunnitelman laatimisen perustana on ilmasto- ja energiastrategian kanssa yhteiset, VTT:n vetämässä HIISI-hankkeessa tuotetut skenaariot ja vaikutusten arvioinnit. Suunnitelmassa tärkeimmät liikenteen päästövähennystoimet muodostuvat fossiilittoman liikenteen tiekartan toimeenpanosta sekä komission uuden ilmastopakettin toimeenpanosta liikenteen osalta.

Maatalouden osalta kyse on erityisesti EU:n yhteisellä maatalouspolitiikalla (YMP) toimeenpantavista päästövähennystoimista. Esitetyt maatalouden päästövähennystoimet liittyvät erityisesti turvemaiden päästöjen hillitsemiseen, kivennäismaiden hiilensidonnan lisäämiseen, täsmäviljelyyn sekä lypsylehmien metaanituoton vähentämiseen. Toimien päästövähennysvaikutukset kohdistuvat maataloussektorin ohella suurelta osin myös maankäyttösektorille.

Erillislämmityksen aiheuttamia päästöjä vähennetään luopumalla öljylämmityksestä ja siirtymällä vähäpäästöisiin ratkaisuihin. Siirtymää tuetaan investointiavustuksilla ja kotitalousvähennyksellä.

Ilmastosuunnitelmassa on määritelty joukko toimia, joilla voidaan vähentää kulutusperäisiä päästöjä. Myös kuntien aktiivinen ilmastotyö edistää eri sektoreiden päästövähennyksiä suoraan ja epäsuorasti. Kunnat vastaavat alueillaan muun muassa kaavoituksesta, maankäytöstä, liikennesuunnittelusta, energiayhtiöiden omistajaohjauksesta, monien rakennusten lämmitystapavalinnoista ja julkisista hankinnoista. Ilmastosuunnitelmassa on huomioitu tällä kertaa myös kiertotalouden päästövähennysmahdollisuudet.

Lisätietoja:

<https://ym.fi/keskipitkan-aikavalin-ilmastopolitiikan-suunnitelma> - Ympäristöministeriö